

GUIDE FRÅN VÄLFÄRDSSTATEN TILL BÄTTREFÄRDSSTATEN

UTBILDNING
ARBETSLIV
TRYGGHET
HÄLSOVÅRD
MILJÖ OCH NATUR

KOKOMUS

DET ÄR BARA DET FÖRFLUTNA SOM INTE KAN ÄNDRAS.

Avgångar

19:35	CYNISM	CANCELLED
19:40	KLAGAN	CANCELLED
19:45	INTOLERANS	CANCELLED
19:45	BÅTTREFÄRDSSTATEN	ON TIME
19:50	MISSTROGENHET	CANCELLED
19:55	BESKYLLANDE	CANCELLED
20:05	FÖRMYNDERI	CANCELLED
20:15	MYGEL	CANCELLED
20:20	SJÄLVISKHET	CANCELLED
20:25	TANKLÖSHET	CANCELLED
20:35	HÖTFULLHET	CANCELLED
20:40	INÄTVÄNDHET	CANCELLED
20:50	MOTSÄTTNING	CANCELLED
20:55	KORTSIKTIGHET	CANCELLED
21:05	ARROGANS	CANCELLED
21:10	SJÄLVGODHET	CANCELLED

Baggage
Claim

OM GUIDE TILL BÄTTREFÄRDSSTATEN

STATENS UPPGIFT är att trygga sina medborgares välfärd i både goda och dåliga tider. Detta förbinder sig Samlingspartiet till. Men det räcker inte att bara stå och trampa på stället – och det lönar sig inte att tänka att allt var bättre förr. Vi måste alltså se framåt. Guide till BättreFärdsstaten utgör Samlingspartiets program för riksdagsvalet 2011.

Politikernas insatser räcker inte ensam till för att bygga upp BättreFärden – till det behövs alla finländare. BättreFärd byggs med arbete, företagsamhet, omsorg, iver, framförhållning och tolerans.

Gott arbete lönar sig alltid i BättreFärdsstaten. Där tar man inte från dem som har det sämre ställt utan hjälper dem. I BättreFärdsstaten bär vi alla ansvar för rättvisan.

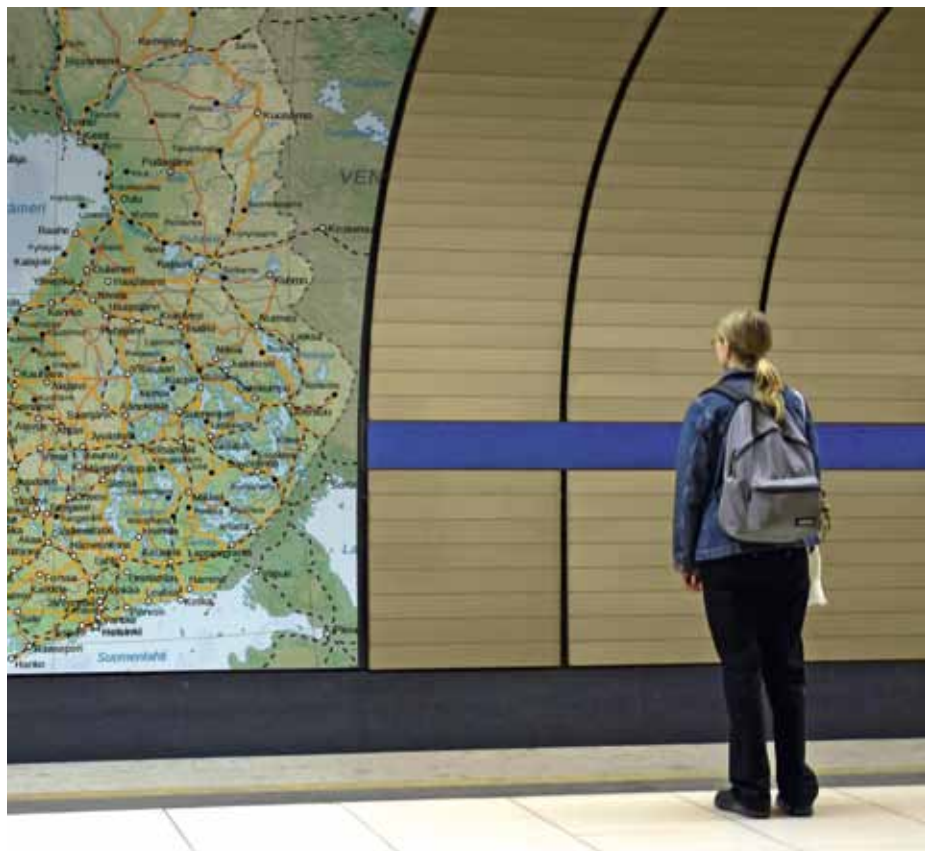
Guide till BättreFärdsstaten är en plan för hur vi kan komma från en välfärdsstat till en BättreFärdsstat. Därför att finländarna har förtjänat den. Välkommen med på resan!

Jyrki Katainen
Samlingspartiets ordförande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.0 Reseinbjudan	5
2.0 Resmål: Bättrefärdsstaten	8
3.0 Researrangörens ansvar	12
Hur tryggas välfärden?	13
4.0 Introduktion till Bättrefärdsstaten.....	17
Geografi	17
Kommunikationer	18
Väder och klimat	18
Trygghet	20
Boende	20
Talkoarbete	20
Språk och lyssnande	21
Mat	21
Arbetsliv och företagsamhet	21
Barn och familjer	23
Utkomst och hälsovårdstjänster	23
Utbildning	24
5.0 Bättrefärdsstatens sevärdheter	25
6.0 Värden	28
7.0 Slutord: Varför resa just nu?	31
Sökord	34
Ytterligare information	35

1.0 RESEINBJUDAN

Turister i välfärdsstaten.

Välfärdsstaten står finländarna nära och är viktig för oss. Välfärdssamhället garanterar jämlika möjligheter för alla och att de svaga inte glöms. Den nordiska välfärdsmodellen är ett fint exempel på hur man kan

skapa ett rejält, stabilt och tryggt samhälle.

Allt står emellertid inte rätt till i välfärdsstaten, fast man skulle påstå det. Tusentals sannsagor från Finland avslöjar att den nuvarande välfärdsstaten inte alltid ga-

ranterar välfärd. I framtiden hotas vi även av stora ekonomiska utmaningar.

VAD SKA VI GÖRA?

Inte bli nostalgiska, i alla fall. Man tycker lätt att allt var bättre förr.

»Åldringarna i min hemkommun var missnöjda med stadens hemtransport av mat, eftersom den var dyr och alltid måste betalas till en bank i centrum. Jag fick en idé om att samla ihop en grupp av vänner som på frivillig basis och avgiftsfritt kunde transportera hem maten behändigt till åldringarna. Jag diskuterade saken med staden men tröttnade till sist, då mitt förslag alltid stämplades som omöjligt av byråkratiska skäl.»

Pensionär, 75 år

Om vi bara kunde återvända till det glada 80-talet, om vi kunde förbjuda EU, politiker, marknads krafter eller alla som är av annan åsikt än vi, då vore allt bra. Men vi tänker inte så här. Man måste gå framåt i stället för att titta i backspegeln.

En annan lockande tanke är en allsmäktig stat: allt är bra om staten tar hand om det. Inget ont kan hända oss om staten har förbud och regler för allt. Vi förväntar oss att få allt färdigserverat. Vi har fjärrmat oss från vår egen välfärd och från vår insats för att bygga den. Vi har blivit turister i välfärds-samhället.

TURISTER BRYR SIG INTE

Hurdant är Finland i morgon, efter fyra års valperiod eller efter tio år? Turister orkar inte bry sig. De ser inte betydelsen av sina egna gärningar för landets framtid. Men det är ju egentligen inte turisternas framtid. De kommer bara på besök och tycker att landets egna invånare borde se till att sköta sina egna angelägenheter. Turister klagar på den låga standarden på hotellet och de höga priserna på basaren – och slänger sitt skräp på gatan och åker hem.

VI KAVLAR UPP ÄRMARNA

Tänk om vi i stället för att

vara turister igen kunde bli invånare i välfärdsstaten – invånare som aktivt och piggt bär ansvar för sig själva, för andra och för sitt lands framtid?

»Välfärdsstaten rämnar säkert när man slutar utveckla den», konstaterade en 26-årig kvinna från huvudstadsregionen i höstas. Precis. Därför åker vi ut på resa! Vi tar med oss spadar, stetoskop, pekpinnar och tangentbord och sätter igång med att skapa ett bättre Finland.

I stället för att klaga och med sura miner lappa hålen i välfärdsstaten tror vi att det är möjligt att skapa en **BättreFärdsstat**.

BÄTTREFÄRDSSTATEN

DET FÖRFLUTNA

2.0 RESMÅL: BÄTTREFÄRDSSTATEN

*Staten bör trygga välfärdsstaten
och till det förbinder vi oss samlingspartister.
Men för att skapa en BättreFärdsstat behövs folket.*

I vilket slags land kan man leva gott? I ett land med fungerande hälsovårdstjänster, jämlik utbildning, fungerande rättsväsen och en möjlighet att påverka sin egen framtid genom egna gärningar. Staten kan och måste också garantera att

det finns tillräckliga statsmedel och andra förutsättningar för hälsovårdstjänster för att sjukvårdare och läkare ska orka med sitt arbete. Politikerna bör garantera att vi har tillräckligt med statsmedel för undervisning och välutbildade lärare.

Politikerna sitter emellertid inte i klassrummet, där ett barns hela liv kanske ändras, där han eller hon kanske finner sitt yrke eller livet kanske får en inriktning.

Politiken garanterar statsmedel för kommunikationer – men det är inte en politiker

*Vi frågade finländarna vad
välfärd innebär för dem. Vi fick
bland annat följande svar:*

»Att min andraklassist kan gå tryggt till och från skolan och hem tillbaka också i en stor stad. Finland är inte ett land där man behöver vara rädd.»

»Att min mormors sköterska Aino alltid har tid att sitta ner och prata med henne och andra äldre på servicehemmet.»

»Att jag har en motiverande lärare på universitetet som har fått mig att rikta in mig på ett helt annat område än jag någonsin hade kunnat tänka mig.»

»Att jag som taxichaufför inte behöver vara rädd på naturer.»

»Att jag som är sjukskötare skulle ha mera tid för själva patientarbetet.»

»Att jag som företagare kan bestämma mina egna arbetstider.»

»Att jag inte har blivit aggressivt bemött efter att jag flyttade till Finland. Finländarna är nog ganska nyfikna.»

som kör bussen som väntar med att accelerera tills åldringen som stigit på bussen tryggt har satt sig ner. Det sitter inte politiker i varje bil där man bestämmer sig för att sakta farten för att inte barnen ska känna sig otrygga på sin skolväg. Det är inte politiker som sätter sig ner en extra stund med en ensam åldring på varje åldringshem. Det är inte alltid en politiker eller staten som möter ett vilset barn och ser till att det kommer välbehål-

let hem, rättar till cykelhjälmen som kommit på sned eller frågar om barnet behöver hjälp.

I Bättrefärdsstaten garanterar staten grunden till välfärd, förutsättningarna för ett tryggt och gott liv och möjligheter för oss att förverkliga oss själva.

GOTT ARBETE LÖNAR SIG ALLTID

För att skapa något bättre måste man umgås med andra människor. På jobbet, på

»Det är svårt att få muminvideor från vårt bibliotek eftersom de alltid är utlånade. En gång såg jag att det fanns tre stycken i hyllan! Jag blev lockad att snabbt låna alla tre på en gång – men så tänkte jag att kanske alla gör så och att de därför aldrig finns i hyllan. Jag tog bara en och lämnade två i hyllan.»

**38-årig mamma och
egenvårdare från Borgå**

gatan, inom organisationer, föreningar eller talkogäng.

I BättreFärdsstaten är det vanligt att hela byn deltar i barnuppfostran eller att yrkesmäniskor gör något litet extra i sitt arbete, något där man ser människorna som människor i stället för könummer som man bara måste få vidare ur kön.

I BättreFärdsstaten är människorna också vana vid att göra saker tillsammans, med gemensamma krafter.

Där klagar man inte på saker utan gör något åt dem. Det här är ju vårt gemensamma land.

BättreFärdsstaten grundar sig på värden som i stället för att vara bara löstryckta ord ligger bakom alla våra handlingar.

En människa i nöd måste få hjälp av staten och av andra människor. När det egna behovet av hjälp är över bör man fråga sig vad man kan göra för andra i stället.

I BättreFärdsstaten tar man ansvar för sitt eget liv och frågar sig vad man kan ge andra.

I BättreFärdsstaten är man inte cynisk utan motiverad. BättreFärdsstaten är på människornas sida i stället för på byråkratin. I BättreFärdsstaten hänger man inte kvar i det förgångna utan bygger upp framtiden. I BättreFärdsstaten gör man saker i stället för att bara vara snusförnuftig.

3.0 RESEARRANGÖRENS ANSVAR

Ifall researrangören inte sköter sitt jobb misslyckas resan med all sannolikhet. Men resan blir inte lyckad på grund av att researrangören gör sitt bästa – det måste resenären själv stå för.

På en bra resa behövs en pålitlig researrangör, som man vågar resa med trots att man kanske pratar ett annat språk eller är en ovan resenär. I hårda tider och på gropiga vägar behöver man en viljestark researrangör som man kan lita på och som kan uppvisa goda referenser. Vi re-

kommenderar Samlingspartiet varmt.

Samlingspartiet är känt för att sköta statsekonomi så att välfärden behålls även på längre sikt. Bättre-färdsstaten är inte bara till för oss, utan även för våra barn. Samlingspartiet har rentav beskyllts för att vara

ett lite tråkigt, alltför ärligt parti vars politiker berättar öppet även om tristare realiteter och inte sticker huvudet i busken inför problem, utan söker lösningar på problemen. Många finansministrar som fått beröm i utlandet har varit samlingspartister.

För tillfället hotas vår välfärd av ett hållbarhetsunderskott i statsekonomi. Vår välfärd står inte på en hållbar grund. Inkomsterna räcker inte till för att finan-

siera alla utgifter som behövs för bättréfärden. Hållbarhetsunderskottet ligger på ca fem procent av totalproduktionen eller ca tio miljarder euro. Vår resa till

Bättréfärdsstaten förutsätter att vi täpper till detta underskottsflöde. Om vi inte gör det hamnar Finland i en skuldspiral som äventyrar allas välfärd.

HUR TRYGGAS VÄLFÄRDEN?

Bättréfärdsstaten grundar sig på att man tar ansvar för alla och inte lämnar någon utanför. Samhället bör vara sådant, att gott arbete alltid lönar sig.

Din researrangör Samlingspartiet är starkt förbundet till att:

- 1) inte göra nedskärningar som drabbar de allra svagaste**
- 2) inte höja beskattningen av arbete.**

I fråga om att åtgärda hållbarhetsunderskottet prioriterar Samlingspartiet nedanstående tre metoder.

1

BÄTTRE ARBETSLIV, LÄNGRE KARRIÄR

Vi behöver arbetsplatser, där arbetstagarna orkar, klarar sig och kan göra sitt bästa. Det är viktigt att var och en förstår, greppar och tycker om sitt jobb. Till denna nyckelroll hör också på vilket sätt man klarar av att bedöma varje anställds livssituation och vilka krav denna ställer. Arbetsglädjen är den viktigaste kraftkällan i arbe-

tet. När man trivs på jobbet orkar man bättre i arbetslivet och vill rentav fortsätta en längre tid.

I Bättréfärdsstaten söker anställda och arbetsgivare tillsammans metoder för att orka, för att göra jobbet mer tilltalande och för att hitta nya arbetssätt. Ett dylikt arbetsliv skapar inte bara bättréfärd utan åtgärder också

det hotande hållbarhetsunderskottet.

Förlängningen av karriärer kan inte ske bara genom en höjning av pensionsåldern – stöd för arbetsmotivation, utveckling av arbetsliv och arbetsmarknader, anpassning av utbildningar för att svara på efterfrågan av arbetskraft och förkortning av studietider spelar en minst lika viktig roll.

2

TJÄNSTER KAN FÖRBÄTTRAS

Bättre tjänster behöver inte betyda dyrare tjänster. Det viktigaste är hur tjänsterna är organiserade. Att sprida befintlig bästa praxis från enskilda kommuner till hela Finland kunde lösa hela hållbarhetsunderskottet. Kommuninvånarna själva är i en avgörande position i planeringen av tjänster. En god mätare för bättre tjäns-

ter är huruvida enskilda kommuninvånare är nöjda och upplever sig ha tillgång till ett tillräckligt skyddsnät vid behov.

För Samlingspartiet är det viktigt att tjänsterna nära människan är högklassiga och fungerar. Organisationen av tjänster måste vila på tillräckligt breda axlar, därför hjälper vi kommunerna

att förnya sig och att samarbeta i allt högre grad. Antalet kommuner bör minskas och ökningen av utgifter stoppas. Byråkratin måste minskas.

I Bättreomsorgsstaten belönas man för att förebygga problem och har lättillgängliga tjänster. Kort sagt: man måste få fler och bättre tjänster med pengarna för tjänster.

3

SYSSELSÄTTANDE SKATTEREFORM

Beskattningens nivå och struktur påverkar den ekonomiska tillväxten, sysselsättningen och företagssamheten. Samlingspartiet understöder en sysselsättande skattereform. Beskattningen måste ändras för att kunna stödja finländskt arbete och påskynda den ekonomiska tillväxten, varvid man kan samla

in de nödvändiga skatteintäkterna utan stora skattehöjningar eller utgiftsnedskärningar.

Beskattningens tyngdpunkt måste flyttas bort från beskattning av arbete och sysselsättning mot beskattning av verksamhet som sliter på miljön. Beskattningsobjekten måste väljas så att beskattningen

uppmuntrar till att arbeta, sysselsätta, vara företagare och ha framgång. Samtidigt styr man utvecklingen mot en klokare användning av naturresurser. Samlingspartiet motsätter sig platt skatt och har sedan sitt allra första valprogram understött en beskattning som grundar sig på betalningsförmåga.

Ju bättre vi lyckas med dessa tre metoder, ju modigare vi skapar tillväxtförutsättningar och ju mer vi förnyar arbetslivet samt stads- och statsförvaltningen, desto mindre behov av skattehöjningar eller utgiftsnedskärningar skapar vi.

Samlingspartiet utgår ifrån att man i följande regeringsprogram skriver in en detaljerad plan för att avlägsna hela hållbarhetsunderskottet. De mest betydande aktionerna för att korrigera underskottet är

strukturella förändringar i arbetslivet och i organiseringen av offentliga tjänster. Verkningarna av denna typ av förändringar syns i praktiken först efter flera år – eller rentav årtionden. Därför är det bråttom att fatta beslut.

Situationen är så pass allvarlig att man vid sidan av inkomsterna oundvikligen måste granska även offentliga utgifter. Statens utgifter bör inte ökas genom nya beslut utan att man samtidigt gör ett nog-

grant övervägande och anpassar utgiften efter existerande kostnader. Det är ansvarsfull användning av skattemedel. Nya beslut om utgiftsökningar kan göras endast om de behövliga medlen kan uppbringas genom att omfördela existerande utgifter. Ifall den ekonomiska tillväxten å sin sida får ett starkare lyft än beräknat bör extrainkomsterna av tillväxten läggas primärt på avkortning av skulder och inte på att utöka utgifterna.

<u>TYÖURAT</u> + 2V. PITKÄÄLLÄ AIKÄVÄILLÄ ALUSTA, KESKOLTA JA LOPUSTA	4 MRD E
<u>KUNTAUUDISTUS</u> 2/3. % : N TUOTTAUUDEN KASVU FIKSUMPI PALVELUTUOTO	4 MRD E
<u>TYÖPAIKKOJA JA KASVUA LISÄVÄ</u> <u>VEROUUDISTUS</u>	
NOPEASTI VEROTULOJA LISÄVÄ PAREMMAN KASVUN TUUMATI VEROTULOT	1 MRD E 1 MRD E
YHTEENSÄ	<u>10 MRD E</u>

4.0 INTRODUKTION TILL BÄTTREFÄRDSSTATEN

När grunden till välfärd har tryggats med en klok ekonomipolitik kan resan till Bättrefärdsstaten börja! Hurdant är det där? Nedan presenteras livet i Bättrefärdsstaten samt Samlingspartiets mål.

GEOGRAFI

Bättrefärdsstaten är inte en ö som är avskild från resten av världen. Faktorer såsom Tysklands ekonomiska tillstånd, Kinas energival eller

läget i Afghanistan påverkar även finländarnas välfärd. Vi är alla allt närmare varandra i samma båt. När länder med snabb ekonomisk tillväxt har fått politisk självsä-

kerhet har världen också fått nya maktcentrum.

Resan till Bättrefärdsstaten förutsätter, att Finland förstår världens förändringar och justerar sina

handlingssätt vid behov. Att se vad som inte har ändrats är emellertid lika viktigt. 2010-talets utrikespolitik förutsätter såväl en ny slags smidighet som förståelse för den internationella politikens långa linjer. I Bättre-färdsstaten är det inget hemlighetsmakeri kring utrikespolitiken – vem som helst kan tala om den.

Bättre-färdsstaten driver gemensamma intressen genom att vara en aktiv, pålitlig och uppfinningsrik samarbetspartner på det internationella fältet. I dess värden ingår att främja mänskliga rättigheter, rättsstaten och en socialt ansvarsfull marknadsekonomi. Samlingspartiet vill att Finland strävar efter att få alla länder engagerade i att lösa gemensamma utmaningar.

ETT STARKT EU TILL FÖRMÅN FÖR FINLÄNDARNA

Europeiska unionen är Finlands viktigaste internationella samarbetsfält, trots att dess verksamhet ibland lämnar

mycket att önska. Ett starkt EU är till förmån för alla finländare. Därför vill Samlingspartiet målmedvetet utveckla EU i en ur finländsk synpunkt meningsfull riktning. Under de fyra senaste åren har Samlingspartiet förbättrat Finlands position i EU – vi har upphöjts från modellelev till uppskattad expertledare. Finland hörs igen i ärenden som är viktiga för finländarna, framför allt i ekonomifrågor och utrikespolitik. Finlands mål är att alla följer de gemensamma spelreglerna och att fuskare bestraffas.

Samlingspartiet vill att Finland fortsätter sin initiativrika men långsiktiga utrikespolitik. I denna ingår aktivitet i relationerna mellan såväl EU och Ryssland som mellan EU och USA. Till detta hör även ett tätt samarbete med de övriga nordiska länderna samt aktivitet på de arktiska områdena. Finland bör tillspetsa sin verksamhet i växande ekonomier och främja finländska företags verksamhetsförutsättningar på växande marknader. Vi bör bära vårt ansvar för de fattigaste utvecklingsländerna och erbjuda vår hjälp där finländarna behövs som fredsbyggare. Grunden till allt ligger i goda bilaterala förhållanden till våra grannar.

KOMMUNIKATIONER

I Bättre-färdsstaten kan man förflytta sig från en plats till en annan på ett lätt, effektivt, tryggt och miljövänligt sätt. I vägprojekten iakttar man behoven för alla trafikformer och genomför alltid en lösning som fungerar bäst med tanke på hela trafikarrangemanget.

Kollektivtrafiken bör göras till ett trovärdigt och konkurrenskraftigt alternativ till att köra personbil, där det är möjligt. Järnvägstrafikens servicenivå, effektivitet och vädertålighet bör förbättras.

Trafikutsläppen minskas genom att stödja förnyelsen av bilbeståndet, gynna biobränslen och lågemitterande fordonsteknologi. I beskattningen av bilismen övergår man i allt högre grad från att beskatta inköp till att beskatta användning.

I Bättre-färdsstaten garanteras rimligt prissatta och högklassiga telekommunikationsförbindelser även på glesbygdsområden.

VÄDER OCH KLIMAT

Var och en av oss behöver ren luft i lungorna. Ingen har knappast något emot att kunna simma i Östersjön heller. Därför bör alla göra smarta miljögärningar – såväl SUV-körande företagsledare och globalise-

BILD: FLICKR.COM/PHOTOS/EPPOFFICIAL

ringskritiska fennovegane som helt vanliga finländare.

Gröna gärningar i vardagen har redan länge setts som ett tecken på bildning och framstegsvänlighet. Nu är det hög tid att göra gärningarna till en del av allas vardag, oavsett partibok och grönhet. Nu behövs konkreta gärningar, som blir till bestående handlingssätt – inte bara tillfälliga åsiktsyttringar eller goda avsikter. Förändringen börjar från individen och blir starkare med en pigg talkoanda.

Vi samlingspartister har alltid trott på att människans och miljöns öde går hand i hand. Miljövänliga gärningar ökar också människornas välbefinnande. Vi anser att ekonomisk tillväxt är en vik-

tig förutsättning för miljö-gärningar och att en ansvarsfull marknadsekonomi kan vara ett redskap för naturvårdare.

sysselsättning. På detta sätt uppmuntras finländarna till att göra miljösmarta val – var och en på sitt sätt och med självvalda metoder.

I Bättre-färdsstaten beskattas miljöskadlig verksamhet mer än arbete och sysselsättning.

Utan en fungerande ekonomi finns nämligen ingen välfärd. Endast ett välmående folk kan fungera enligt principerna för hållbar utveckling. På samma sätt kan endast framgångsrika företag utveckla miljövänligare arbetsmetoder.

I Bättre-färdsstaten beskattas miljöskadlig verksamhet mer än arbete och

Finland bör göras till världens första kolneutrala samhälle. Miljö- och naturvård samt en minskning av det ekologiska fotavtrycket är en del av dagens bildningstänkande.

Ett miljösmart samhälle iakttar naturens bärkraft, förbrukar så lite energi och naturresurser som möjligt, producerar så lite utsläpp

och avfall som möjligt samt fungerar kostnadseffektivt. På så sätt kan vi överlämna Finland och jorden till kommande generationer i bättre skick än de är nu.

TRYGGHET

Alla finländare har rätt till en trygg vardag. I BättreFärdsstaten överges ingen som drabbas av sjukdom, arbetslöshet eller andra livsförändringar. I stället upplever vi oss alla tillhöra den egna gemenskapen, känner vårt eget värde och vet vår roll i samhället. Delaktighet skapar trygghet.

BättreFärdsstaten ser till att negativa fenomen från den allt mer internationaliserade världen inte får fotfäste i Finland. Alla kan känna sig säkra på att få hjälp i nöden – även på glesbygdsområden där man ökat samarbetet mellan frivilliga brandkårer,

polis, gränsbevakning och andra säkerhetsmyndigheter.

Tryggheten främjas av en trygg hem-, boende- och arbetsmiljö, fungerande bastjänster, välplanerad trafikmiljö och vissheten om att brottslingar ställs till svars för sina handlingar. I BättreFärdsstaten bör man fästa uppmärksamhet speciellt vid förebyggande av familjevåld och brottsoffrens ställning.

BOENDE

BättreFärdsstaten är uppbyggd av ekonomiska regioner, som grundar sig på enhetliga förvärvsarbetande områden där man kan höja servicenivån för kommuninvånarna. I BättreFärdsstaten bor man lyckligt och ekologiskt i både höghus och egna hemshus, såväl på landsbygden som i städerna. Husen är välplanerade, energieffektiva och högklassigt byggda.

Alla har rätt till boende till ett rimligt pris. Den raketartade höjningen av bostadspriser och hyror särskilt i de stora städerna stävjas genom att bygga tillräckligt med nya bostäder. Ingen ska behöva bli utan bostad – därför fortsätter det framgångsrika arbetet för att minska långtids-hemlösheten.

TALKOARBETE

Talkon är en allt populärare arbetsform i BättreFärdsstaten. Talkoarbete är en traditionell finländsk form av grannhjälp som förknippas med en stark känsla av samhörighet.

I BättreFärdsstaten förbättrar man verksamhetsförutsättningarna för frivilligarbete. Frivilligarbetet bör inte ersätta bastjänsterna och bastjänsterna bör inte ersätta frivilligarbetet, utan båda behövs. Man måste finna nya sätt att förbättra samspillet och samarbetet mellan den privata, offentliga och tredje sektorn.

SPRÅK OCH LYSSNANDE

Kanslispråk ingår inte i språkurlvalet i BättreFärdsstaten. Politikerna talar klarspråk om sina mål, utan att kringgå saker. De favoriserar positiv och konstruktiv kommunikation där man inte fokuserar på polemik eller andras

misstag. I stället talar man ärligt om hemlandets framtid och framför lösningar på problem. Man erkänner egna fel och döljer inte ens pinsamma sanningar. Man tar tjuren vid hornen och tar ansvar om man står inför utmaningar. I BättreFärdsstaten talar politikerna mindre och gör mer – gärningar är ju det finaste sättet att säga saker.

MAT

I BättreFärdsstaten är inhemsk, ren och hälsosam mat en viktig sak som man värnar om. Tillgängligheten

till inhemsk mat förutsätter ett lönsamt jordbruk och genom detta en livskraftig landsbygd. I förnyelsen av EU:s jordbrukspolitik måste vi få igenom Finlands mål samt ge jordbruksföretagare kontinuitet och motivation för sitt arbete.

I BättreFärdsstaten utvecklar man matkulturen genom att främja såväl produktionen av ekologisk mat som användningen av närproducerad mat, bland annat i skolbespisningen. Finländsk mat har förutsättningar att bli en framgångsrik exportprodukt.

ARBETSLIV OCH FÖRETAGSAMHET

Framgångsrika företag och deras arbetsplatser bildar grunden till BättreFärdsstaten. Företagarnas iver får inte begränsas med krånglig lagstiftning eller en nedvärderande attityd. Att lära sig genom försök och misstag är naturligt för oss alla.

Företagare bör ges möjligheter att lyckas efter ett misslyckande. Omvandlingen av idéer till framgångsrika produkter och växande affärsverksamhet bör stödjas målmedvetet med hjälp av privata investeringar.

I BättreFärdsstaten är allt jobb värdefullt. Att arbeta lönar sig alltid och i alla situationer. Beskattningen av arbete måste även i fortsättningen lättas måttfullt. Förenligheten mellan låga arbetsinkomster och socialskydd förbättras. Byråkratin

får inte vara ett hinder för sysselsättningen.

Som bäst ger arbetet en stor del av livsinnehållet. Ingen ska behöva lämna arbetslivet helt och hållet bara för att det är för tungt att arbeta på grund av den egna livssituationen. Alla fin-

ländare bör ges en chans att delta i arbetslivet enligt egna resurser.

I BättreFärdsstaten underlättas många finländska familjers vardag av flexibla arbetstider, ett fungerande dagvårdssystem och möjligheten till distansarbete. Arbetet utesluter inte skötseln av små barn eller föräldrar som behöver vård.

Nycklarna till många flexibla lösningar finns på arbetsplatserna och kan inte dikteras eller lagstiftas. Ledarskapet bör fungera, man måste koncentrera sig på det väsentliga, ta itu med problem i tid, upprätthålla motivationen och inta nolltolerans i fråga om mobbning och åldersrasism. Ogrundade snuttjobb måste avskaffas, till exempel med hjälp av vikariebanker.

Grå ekonomi och skattekringgående är stöld från BättreFärdsstaten. Grå ekonomi stjäl de ärligas arbetsplatser och skatteintäkter som borde finansiera daghem, skolor och hälsocentraler. För att motverka grå ekonomi behövs tillräckligt med resurser för poliser och åklagare, övervakning av att reglerna följs och tillräckliga straff. Åtgärderna mot grå ekonomi får inte försvåra ärliga företagares verksamhet i orimlig grad.

På lång sikt förutsätter

uppbyggandet av Bättre-färdsstaten att de arbetslösa fås med i arbetslivet igen och att vi får fler arbetstagare och skattebetalare även från utlandet. Alla är välkomna att arbeta i Finland på finländska arbetsvillkor. Till Finland får man också komma för att söka skydd. Den humanitära immigrationen bör emellertid anpassas efter Finlands beredskap att omsorgsfullt integrera dem som kommit hit.

BARN OCH FAMILJER

Barn har rätt till sina föräldrars tid och båda föräldrarna har rätt till tid med familjen. I Bättre-färdsstaten gör man det lättare att passa ihop arbete och familj. Till många delar kan arbetslivets flexibilitet i olika livssituationer lösas genom att avtala om denna på arbetsplatserna. En familjevänlig arbetsplats är till nytta såväl för arbetsgivaren som för arbetstagaren.

Dagvården och dagvårdsvgifterna bör göras flexibla, så att man iakttar vilka dagvårdsperioder familjerna behöver. Den partiella vårdpenningen och stödet för privat vård av små barn bör höjas. Faderskapspenningens perioden bör göras flexibla och enklare.

Familjernas vardag kan också underlättas genom att

förbättra barnfamiljers hemtjänster. Arbetslivet måste vara flexibelt inte bara under de mest aktiva åren, utan även när till exempel vården av en åldrande förälder tar tid och resurser.

UTKOMST OCH HÄLSOVÅRDSTJÄNSTER

I Bättre-färdsstaten sköter man om folkets hälsa. Alla har en egen roll i detta – såväl människorna själva som de närmaste gemenskaperna och yrkesfolket. Människorna får de hälsovårdstjänster de behöver som närtjänster på hälsocentralerna. Där be-

möts de av erfarna proffs, vars välbefinnande och ork sköts om. Hälsa främjas genom att göra det lättare och mer lockande att välja hälsosammare levnadsvanor.

Alla åldringar har rätt till en trygg ålderdom och bra vård oavsett boplat. Förut-

sättningarna för en trygg ålderdom bör skapas på basis av människornas behov och önsningar med respekt för individens livssituation. Beskattningen av pensionärer hålls rättvis. Pensionärer och löntagare bör få lika mycket pengar i handen vid lika stora inkomster.

Veteranerna som försvarat vår självständighet har byggt grunden till vår självständighet. Att värna om deras välbefinnande är en hederssak.

Närståendevård är mycket viktigt omsorgsarbete och därför utvecklas stödet för närståendevård till mer omfattande än tidigare. Förutsättningarna för att beviljas stöd för närståendevård förenhetligas. Anhörigvårdarnas möjligheter till lediga dagar förbättras med bland annat servicesedlar.

I Bättre-färdsstaten växer sig inte välfärdsskillnaderna orimligt stora. Låginkomsttagarnas levnadsstandard får inte skilja sig alltför mycket från höginkomsttagarnas levnadsstandard. Fattigdom måste bekämpas på många olika sätt, såsom genom att utveckla arbetsmarknader, tjänster och förmåner.

UTBILDNING

Närskolan bör ge världens bästa undervisning. Utbildningsmässig jämlikhet för

finländska barn tryggas genom att öka minimitimetantalet för grundutbildningen. Gruppstorlekarna bör vara tillräckligt små, så att läraren har tid för alla elever och en möjlighet att bättre tillmötesgå olika barns behov. Undervisningen bör ge alla barn en möjlighet att växa till sin fulla potential.

Finland har världens bästa lärare. Lärararbetet bör

uppskattas. Lärarpermitteringar av inbesparingsskäl kan inte godkännas. Man bör se till att lärarna orkar med sitt arbete och har kompetens för arbetet.

I BättreFärdsstaten faller inte en enda ung person utanför utbildningssystemet. Tillräcklig studiehandledning och en fortsatt studieplats tryggas för alla ungdomar som går ut grundskolan.

Studerandes välfärd bör säkras. Genom att trygga studerandes utkomst och stödtjänster för studierna skapar man goda förutsättningar för studiernas framskridande. Genom att främja studerandeidrott och satsa på bespisning och hälsovård för studerande kan man främja studerandes välbefinnande betydligt.

5.0 BÄTTREFÄRDSSTATENS SEVÄRDHETER

Resan till Bättrefärdsstaten har inletts på olika håll i Finland.

Vi har fantastiska exempel på vad finländsk kreativitet, handlingskraft och initiativrikedom har åstadkommit när man inte har sett bakåt utan framåt, när man inte har väntat på att det allsmäk-

tiga systemet sköter allt utan i stället själv har gått från ord till handling.

Som researrangör rekommenderar vi varmt att ta med följande sevärdheter i ditt reseprogram:

1. Vasa stadsbibliotek fick undervisnings- och kulturministeriets pris för biblioteksutveckling år 2010 för sitt långsiktiga och målmedvetna utvecklingsarbete i samarbete med personalen.

Man har bland annat grundat fyra kombibibliotek som fungerar både som invånarnas närbibliotek och som skolbibliotek.

2. Tammerfors utsågs till Nordens miljövänligaste kommun år 2011. Staden prisbelönades för programmet ECO2 – Ekoeffektiva Tammerfors 2020, vars mål är en kolneutral stad. Juryn gav beröm för programmets ambition och tydligt definierade mål. Via programmet utvecklar Tammerfors såväl kolfattig stadsplanering som miljöaffärsverksamhet. Att samarbeta med medborgarorganisationer och få stadsborna att delta i klimattalkot innehar en central ställning.

3. Gustafsgårds servicecentral i Helsingfors klarade sig bäst i en jämförelse av Institutet för hälsa och välfärd år 2009. I jämförelsen ingick 546 åldringsvårdsenheter vid 160 anstalter runt om i Finland – två av de bästa fanns på Gustafsgårds servicecentral.

4. Kihniö hälsocentral var Finlands effektivaste och produktivaste hälsocentral år 2009 enligt Statens ekonomiska forskningscentral.

5. Kiimingin Urheilijat ry utsågs till årets idrotts-

sällskap på Idrottsgalan 2011. Enligt motiveringarna är Kiiminigin Urheilijat »ett stort sällskap i en liten kommun». Ett bevis på en stark framåtanda är att allaktivitetshuset som brann ner i en anlagd brand år 2006 återuppbyggdes med talkrakfter.

6. Anjala frivilliga brandkår utsågs till årets frivilliga brandkår år 2010. Valet motiverades bland annat med Anjala FBK:s mångsidiga verksamhet samt dess aktiva hobby- och ungdomsavdelningar. Brandkåren vann också finska mästerskapen för brandkärer år 2010.

7. Helsingfors kollektivtrafik konstaterades vara andra bäst i Europa i utredningen EuroTest.

8. Klinckbackan koulu utsågs till Årets skola i Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ:s tävling om bästa skola, läroanstalt eller daghem år 2010. I prismoiveringarna fick skolan beröm för sin goda gemenskap och positiva atmosfär. »Skolan betonar hållbar utveckling och deltar i miljöprogrammet Grön Flagg. Samarbetet mellan elever, lärare och föräldrar är okomplicerat och man tar

tag i problem genast när de upptäcks».

9. Salo utsågs till årets friska kommun år 2010. Salo fick särskilt tack för sin utveckling av främjandet av hälsa och välfärd, som man har fortsatt med även efter sammanslagningen av tio kommuner. »Främjandet av hälsa i Salo syns till exempel i mentalvårdsservicen, rusmedelsvården och i tjänster som riktas till invandrare».

10. Kotka, Kuopio, Ny stad, Vanda och Vittis tänker åtgärda ungdomsarbetslösheten och minska utslagningsrisken för 17–24-åringar genom att sysselsätta alla arbetslösa ungdomar i minst två månader. Idén till projektet kommer från företagsledargemenskapen Yllätetään yhteiskunta ('Vi överraskar samhället'), som betonar och främjar företagans samhällsansvar.

11. Jyväskylä Tiimiakatemia är en toppenhet för företagsamhet vid Jyväskylä yrkeshögskola där man genom att arbeta i en egen teamenhet lär sig genom att göra riktig affärsverksamhet, med riktiga kunder och med riktiga pengar. 47 procent av Tiimiakatemias studerande arbetar som företagare två

2.

7.

11.

12.

år efter sin examen. Tiimiakatemias ansvariga personer belönades med det första Y4-priset för främjande av företagsamhet år 2010.

12. Kuopios nätverk av näriddrottsplatser belönades med priset Årets idrottsplats 2010. Kuopio stad fick speciellt erkännande för att man koncentrerat sig på att främja hälsa, handlingsförmåga och välbefinnande i

all verksamhet. Idrottsplatserna är strategiskt utplacerade och lättillgängliga för invånarna.

13. Unga Teatern, Finlands äldsta barn- och ungdomsteater i Esbo, utnämndes till Årets teater 2010. I prismotiveringarna tackade man Unga Teatern för att den, trots rätt begränsade resurser, gör ett ambitiöst och högklassigt konst-

närligt arbete på två språk. Teatern fostrar även nya publikgenerationer.

14. Café Örat, runt om i Finland: i Bättre-färdsstaten lyssnar politikerna verkligen på folket före beslutsfattandet. På flera orter i Bättre-färdsstaten har man öppnat Café Örat där människor kan berätta om sina bekymmer och idéer för att förbättra samhället.

6.0 VÄRDEN

Granska nedanstående värden, Bättrefärdsstatens värden!

*Om du tycker likadant har vi goda förutsättningar
att tillsammans göra Finland till världens bästa land
enligt vilken mätmetod som helst.*

MOTIVERANDE SAMHÄLLE

I ett motiverande samhälle
kan var och en påverka sin
egen framtid med sina eg-

na val och sitt eget arbete. Vi
tycker det är rätt att ta hand
om de svaga och att belöna

människor för flitighet och
då de lyckas med något.

ETT BILDAT SAMHÄLLE

Ett bildat samhälle värnar om kunskap, förståelse och kompetens. Bildning är också det bästa sättet att öka jämlikheten. Bildning är framförallt en attityd, ett sätt att förhålla sig till världen och livet.

En viktig del av bildningen är önskan att värna om

naturen och bära ansvar för naturens tillstånd. Vi kan inte värna om miljön, skydda naturen eller motarbeta klimatförändringen genom beskyllningar, skrämselektik eller domedagsprofetior. Vi måste erkänna fakta, men för att finna de bästa lösningarna måste vi ge

rum för olika perspektiv. Genom att använda naturresurser sparsammare, göra vissa vardagliga saker på ett bättre sätt och göra våra levnadsvanor hållbara skapar vi förutsättningar för ett bättre liv.

ETT TOLERANT SAMHÄLLE

I ett tolerant samhälle respekterar vi medmänniskornas olika etiska val, mål i livet och övertygelser. Vi ser dem som rikedomar, som källor till kreativitet och utveckling. Tolerans betyder att vi kan vara av annan åsikt på ett bildat sätt. Denna färdighet blir allt viktigare.

Vi finländare, som tidigare var så beskedliga, har börjat uttrycka vår åsikt i alla slags frågor. Facebook-grupper föds och tynar bort; det viktigaste är att man snabbt identifierar sig med en egen liten grupp. Debattens vågor går höga om sexuella minoriteter, immigration, tiggare och tvångssvenska.

I diskussionens hetta finns det en risk för att vi skriker ut vår egen åsikt så högt att vi inte längre hör

vad andra har att säga. Vi börjar betrakta oliktankare som ett slags sämre människor. Vi reser ett staket runt vår egen grupp, söker oss till mitten av det inhägnade området för att känna oss trygga – och tänker att alla problem uppstår på andra sidan staketet.

Tolerans innebär inte att man slutar med egna traditioner av artighet mot andra traditioner, utan att man ökar förståelsen för de egna traditionerna. Olika tankar behövs, vi får inte stänga någon ute. Bättre färdigheter bör kännas som ett hem för alla dess medlemmar.

ETT SAMHÄLLE SOM BRYR SIG

I ett samhälle som bryr sig hjälper man de svagaste. Omsorg är högklassig hälsovård som är öppen för alla samt att vi garanterar jämlika möjligheter till utbildning. Omsorg är att vi ger alla en chans att klara sig i livet och eftersträva sina mål. Bättre-färdsstaten kan emellertid sammanfat-

tas i tanken att omsorgen inte kan vara enbart myndighetsverksamhet.

Ett samhälle som bryr sig ser till att sköta finansieringen av välfärdssamhället på allvar. Men omsorgen i Finland kan inte mätas i enbart miljarder som spenderats på välfärdsstaten.

Vi kan satsa tiotals miljoner eller hundratals miljoner på till exempel grundskoleutbildningen, men sist och slutligen hänger allt på en lärare som vill och har alla förutsättningar att göra sitt arbete ordentligt. I ett samhälle som bryr sig finns det människor som bryr sig.

7.0 SLUTORD: VARFÖR RESA JUST NU?

*Just nu står vi inför en historisk vändpunkt,
där vi behöver ansvarsfulla val och en klok vision
om vilket slags Finland vi eftersträvar.*

Det gångna året har utgjort en stor utmaning för välfärdssamhället. I och med omvälvningar i den internationella ekonomin och krisländerna i Europa har vårt folk stått inför nya situationer.

Bankkrisen som började på hösten 2008 och misstron som denna födde spred sig som en löpeld världen över. Recessionen kom snabbt även till exportdrivna Finland. År 2009 upplevde vi i Finland det största ekonomiska raset sedan kriget 1918. Raset var dystrare och djupare än under lågkonjunkturen på 1990-talet. Skatteintäkterna minskade och arbetslöshetsutgifterna växte. Vi var tvungna att fatta svåra beslut. Som tur har Finlands ekonomi skötts väl. Vi hade betalat tillbaka på vår tidigare statsskuld. Eftersom vi nu var bundna till euron blev inte kostnaderna

för att ta ut lån lika skyhöga som på 1990-talet.

STIMULANS TRYGGADE ARBETSPLATSER

Så hade vi ännu ett annat alternativ utöver strikta ekonomiska nedskärningar: stimulanspaket. Stimulansen innebar att upprätthålla den inhemska konsumtionen med hjälp av skattelättnader, att sänka kostnaderna för anställningar genom att avskaffa arbetsgivarnas FPA-avgift samt att stödja olika sysselsättande investeringar. Med stimulanspaketet ville man trygga finländarnas arbetsplatser och de finländska familjernas välfärd. Men allt har sitt pris. Av statsbudgeten på 50 miljarder täcks 8–10 miljarder med lånade pengar från landet.

Stimulanspaketet var ändå en succé. Konsumenternas förtroende hölls på en

hög nivå och den förutspådda massarbetslösheten kunde undvikas. Arbetslösheten har sjunkit till ca sju procent, vilket är bara 1–2 procentenheter mer än på hösten 2008, innan finanskrisens början.

VI FINLÄNDARE VILL HA MER ÄN BARA DET ALLRA NÖDVÄNDIGASTE

Utmaningarna fortsätter. Den offentliga ekonomin måste fås tillbaka till en stabil grund. Vi måste stoppa skuldsättningen. Arbetsföra och arbetsvilliga måste fås tillbaka på jobb. Välfärdssamhället hotas av ett hållbarhetsunderskott inom den offentliga ekonomin, en ovanligt långsam ekonomisk tillväxt samt en minskning av arbetskraft och ökning av servicebehovet då befolkningen åldras. Under de kommande åren måste vi vidta målmedvetna åtgärder

»Omsorg får inte vara bara myndighetsverksamhet. Vi behöver rimlighet, sammanhållning och gemensamt ansvar. Äkta omsorg, så att vi inte bara mår bra utan bättre.»

»Jämlika datakommunikationsförbindelser är ett exempel på den bästa möjliga regionpolitiken. Regioner bör inte ställas mot varandra. Varje region har egna styrkor, möjligheter och utmaningar.»

»Till en bra skola är det en glädje att komma och utbilda sig. Alla har rätt till att få inspiration av skolan och motivation till att studera. Det föder en livslång vilja att lära sig nya saker.»

»För att förebygga ungdomsarbetslöshet och utslagningsbehöver vi styra ungdomar till utbildning och arbetsliv med ett fastare grepp.»

JYRKI KATAINEN
finansminister
Samlingspartiets ordförande

SUVI LINDÉN
kommunikations-
minister

HENNA VIRKKUNEN
undervisningsminister

JYRI HÄKÄMIES
försvarsminister

om vi vill rädda det finländska välfärdssamhället och skapa en allt bättre välfärd.

Det räcker dock inte med att staten vidtar minsta möjliga åtgärder. Vi behöver något bättre. Vi förtjänar något bättre.

Under de senaste åren har vi träffat olika människor på både mindre och större evenemang, på gator och torg, i städer och på landsbygden. Vi har utbytt tankar om Finlands dagsläge och vårt lands framtid. Vi har lyssnat och

frågat och vice versa, varit av samma åsikt om vissa saker och av annan åsikt om andra.

Dessa möten har gett oss massor av kraft och tro eftersom vi känt en god och stark anda trots de svåra ämnena och tiderna. Kanske vi fin-

»Våld i arbetet är den vanligaste formen av våld mot kvinnor. Det här är ett problem som vi måste åtgärda.»

»Vi behöver dialog i stället för monolog. Det är schysst att respektera andra fast man kanske är av annan åsikt ibland. Med öppenhet och finländsk ärlighet klarar man sig alltid var som helst.»

»Frivilligarbetare förtjänar ett stort tack. Osjälviskt arbete behövs, eftersom samhällets krafter aldrig kommer att räcka till för allt som är viktigt.»

»Vi måste satsa på att bygga högklassigt och utveckla boendemiljöerna - var och hur man bor påverkar hur vi alla trivs i vardagen.»

ANNE HOLMLUND
inrikesminister

ALEXANDER STUBB
utrikesminister

PAULA RISIKKO
omsorgsminister

JAN VAPAAVUORI
bostadsminister

ländare är som bäst när utmaningarna är stora och vi måste bära ansvar.

Detta folks styrka ligger i företagsamhet, arbete och ansvarstagande. Låt oss kavla upp ärmarna, ta emot utmaningarna och göra vad

vi kan utan anklagelser eller förklaringar.

Dagens mänskliga problem, såsom ansträngning i arbetslivet, balansering mellan jobb och familj, utslagning bland ungdomar, depression och illamående är

problem som kan lösas endast om vi inte överför ansvaret enbart på systemet eller på ekonomisk tillväxt. Vi behöver mänsklighet, omsorg och en ny sammanhållning.

SÖKORD

Anhörigvårdare	23
Arbete	13, 21, 23
Barnfamiljer	23
Beskattning.....	13, 15, 19–20, 22–23
Bildning.....	29
Bättre färdstaten	3, 8–11
Daghem.....	22–23
Ensamförsörjare	23
EU-politik	17–18, 31
Frivilligarbete	6, 20
Företagare	21–22
Grå ekonomi	22
Grön skattereform.....	19–20
Hemlösa	20
Hälsocentraler	23
Immigration	23
Invalider	20, 22
Knäckfrågor	13
Kommuner.....	15, 20
Lantbruk	21
Lyssnande	21, 29
Miljö.....	18–20
Motivering.....	28
Motiveringsfällor	22
Omsorg	30
Pensionärer.....	23
Sammanhållning	20
Skolor	24
Snuttjobb.....	23
Socialskydd	22, 30
Talkoarbete.....	6, 20
Tolerans.....	29
Trafik	18
Utrikespolitik.....	17–18
Utslagning	24
Välfärdsstat	5–6, 8
Äldreomsorg.....	23

YTTERLIGARE INFORMATION

Reselektyr för resan till BättreFärdsstaten.

- Suomi ja 2010-luvun ulkopoliitiikka – Jyväskylän puoluekokouksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen kannanotto (*Finland och 2010-talets utrikespolitik – Utrikes- och säkerhetspolitiskt ställningstagande från partimötet i Jyväskylä, 2010*)
- Työtä, yrittämistä ja välittämistä – Kokoomuksen keinot hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi (*Arbete, företagsamhet och omsorg – Samlingspartiets metoder för att trygga välfärdssamhället, 2011*)
- Uskoa menestykseen, toivoa huomiseen – 30 toimenpidettä Suomen parhaaksi (*Tro på framgång, hopp för morgondagen – 30 åtgärder för Finlands bästa, 2011*)
- Vihreällä on viisi miljoonaa sävyä – Kokoomuksen ympäristöpoliittinen ohjelma (*Det finns fem miljoner toner av grönt – Samlingspartiets miljöpolitiska program, 2011*)
- Kokoomuksen maaseutuohjelma (*Samlingspartiets landsbygdsprogram, 2010*)

HUR KOMMER MAN MED PÅ RESAN?

Genom att resa med. Man måste bara ha viljan att gå framåt och tro på att många saker kan göras bättre. Inte bara effektivare utan framför allt mänskligare – med respekt för människan och naturen. Alla kan komma med på resan oberoende av ålder, storlek och utseende.

VAD SKA JAG TA MED MIG?

Ett öppet sinne är viktigast att ha i bagaget. Tolerans och mod lönar det sig också att packa med.

OÖNSKAT BAGAGE

Det lönar sig att låta historiens spöken ta hand om ett okontrollerat förändringsmotstånd. I historiens källare kan man utan bekymmer lämna även cynism, avund, själviskhet, arrogans och andra sura ämnen.

ÖVRIGT VIKTIGT:

DET ÄR BARA DET FÖRFLUTNA SOM INTE KAN ÄNDRAS.

KOKOMUS